

Klasa: 011-01/2012-02/013
Urbroj: 580-07/26-12-002
Zagreb, 8. studenoga 2012.

Ministarstvo kulture
Prof.dr.sc. Andrea Zlatar Viočić

Runjaninova 2
10000 Zagreb

Predmet: Ministarstvo kulture

- Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama Zakona o elektroničkim medijima, s konačnim prijedlogom zakona
- stručno mišljenje; dostavlja se

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija) zaprimila je 22. listopada 2012. zahtjev Ministarstva kulture kojim se traži mišljenje Agencije o sukladnosti Nacrta prijedloga Zakona o izmjenama Zakona o elektroničkim medijima, s konačnim prijedlogom zakona (dalje: Nacrt Zakona) s odredbama Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja («Narodne novine», broj 79/09; dalje: ZZTN).

Agencija je na temelju odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja u sastavu: mr.sc. Olgica Spevec, predsjednica Vijeća, Mladen Cerovac, mag.iur., zamjenik predsjednice Vijeća, Vesna Patrlj, dipl. iur., Milivoj Maršić, dipl. oec. i dr.sc. Mirna Pavletić-Župić, članovi Vijeća, sa 121. sjednice, održane 8. studenoga 2012., u smislu članka 25. stavka 1., članka 30. točke 6. i članka 31. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, broj 79/09), donijela sljedeće

MIŠLJENJE

Agencija je izvršila uvid u Nacrt Zakona, posebno odredbu članka 2. Nacrta Zakona u dijelu koji glasi:

«Članak 48. mijenja se i glasi:

Neprofitnim audiovizualnim i/ili radijskim programom, te neprofitnom elektroničkom publikacijom smatraju se programi i sadržaji pravnih osoba iz stavka 2. ovoga članka namijenjeni zadovoljavanju informativnih, obrazovnih, znanstvenih, stručnih, umjetničkih, kulturnih i drugih potreba javnosti. Detaljne kriterije za određivanje statusa audiovizualnih i/ili

radijskih programa te neprofitnih elektroničkih publikacija pravilnikom utvrđuje Vijeće za elektroničke medije.»

Agencija u odnosu na navedenu odredbu ukazuje da Vijeće za elektroničke medije s osobitom pažnjom treba odrediti detaljne kriterije za određivanje statusa audiovizualnih i/ili radijskih programa te neprofitnih elektroničkih publikacija kako pojedini neprofitni elektronički mediji (audiovizualni i radijski program te elektronička publikacija) ne bi neopravdano bili isključeni iz mogućnosti stjecanja statusa neprofitnog elektroničkog medija i obrnuto.

Nadalje, Agencija je izvršila uvid u odredbu članka 2. Nacrta Zakona u dijelu koji glasi:

«Nakladnici neprofitne televizije i/ili radija, proizvođači neprofitnih audiovizualnih i/ili radijskih programa i pružatelji neprofitnih elektroničkih publikacija mogu biti obrazovne i manjinske ustanove, studentske udruge, školske udruge te udruge građana, kao i zadruge i organizacije s pravnom osobnošću posvećene zadovoljavanju informativnih, obrazovnih, znanstvenih, stručnih, umjetničkih, kulturnih i drugih potreba javnosti.»

Agencija ovdje smatra da bi pri određivanju pojma «nakladnici neprofitne televizije i/ili radija, proizvođači neprofitnih audiovizualnih i/ili radijskih programa i pružatelji neprofitnih elektroničkih publikacija», bilo potrebno razmotriti mogućnost da se svim odnosno što većem broju udruga i ustanova, koje su osnovane radi zadovoljavanja informativnih, obrazovnih, znanstvenih, stručnih, umjetničkih, kulturnih i drugih potreba javnosti, omogući stjecanje statusa neprofitne televizije i/ili radija, proizvođača neprofitnih audiovizualnih i/ili radijskih programa i pružatelja neprofitnih elektroničkih publikacija, neovisno je li riječ o primjerice studentskoj udruzi ili udruzi druge vrste, a koja također obavlja djelatnost zadovoljavanja informativnih, obrazovnih, znanstvenih, stručnih, umjetničkih, kulturnih i drugih potreba javnosti. Ovo iz razloga kako se udruga ili ustanova ne bi selektivno isključivala od stjecanja navedenog statusa. Također, pojam «organizacija s pravnom osobnošću», nije dovoljno određena, a radi izbjegavanja dvojbi u tumačenju i provođenju Nacrta Zakona.

U odnosu na prethodno navedeno Agencija ističe kako se u pravu tržišnog natjecanja, u smislu članka 3. stavka 1. i 2. ZZTN-a, poduzetnicima smatraju trgovačka društva, trgovci pojedinci, obrtnici i druge pravne i fizičke osobe koje obavljajući gospodarsku djelatnost sudjeluju u proizvodnji i/ili prometu robe, odnosno pružanju usluga, državna tijela i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, kada izravno ili neizravno djeluju na tržištu, kao i sve druge pravne ili fizičke osobe (udruge, sportske organizacije, ustanove, vlasnici autorskih i sličnih prava i ostali) koje djeluju na tržištu. Pravni oblik, način financiranja i namjera ili činjenica ostvarivanja dobiti, sjedište ili prebivalište u Republici Hrvatskoj ili inozemstvu, kao i činjenica obavlja li se djelatnost na tržištu izravno ili neizravno, trajno, povremeno ili jednokratno, te činjenica ostvaruje li takva osoba profit ili ne, nije od utjecaja na određivanje pojma poduzetnika.

Uvidom u članak 3. Nacrta Zakona, u dijelu koji se odnosi na izmjenu odredbe članka 64. stavaka 1., 2., 4. i 6., Agencija naglašava kako s obzirom da je u konkretnom slučaju riječ o državnim sredstvima koja se prikupljaju iz pristojbe Hrvatske radiotelevizije, ona sadrže državnu potporu iz članka 3. stavka 1. Zakona o državnim potporama („Narodne novine“, broj 140/05 i 49/11; dalje: ZDP).

Naime, u smislu ZDP-a, državne potpore jesu svi stvarni ili potencijalni rashodi ili umanjeni prihodi države dodijeljeni od strane davatelja državne potpore, koji narušavaju ili bi mogli narušiti tržišno natjecanje davanjem prednosti na tržištu korisniku državne potpore osobiti u mjeri u kojoj to može utjecati na ispunjenje međunarodno preuzetih obveza Republike Hrvatske koje proizlaze iz Sporazuma o stabilnosti i pridruživanju („Narodne novine“-Međunarodni ugovori, broj 14/01, 14/04, 1/05 i 7/05).

U konkretnom slučaju riječ je o državnoj potpori iz sredstva Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija (dalje: Fond) koja korisniku potpore (radijskom i televizijskom nakladniku) daju ekonomsku prednost koju ne bi ostvario kroz svoje redovno poslovanje.

Sredstva se dodjeljuju selektivno, određenim poduzetnicima pod određenim uvjetima, i utječu na odnos između poduzetnika koji ju primaju i njihove konkurencije. Konačno, dodjelom sredstava na naveden način postoji mogućnost narušavanja tržišnog natjecanja u mjeri u kojoj to može utjecati na ispunjenje međunarodno preuzetih obveza Republike Hrvatske koje proizlaze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica ("Narodne novine" - Međunarodni ugovori, broj 14/01, 14/02, 1/05 i 7/05; dalje: SSP). U konkretnom slučaju, potpora može utjecati na tržišno natjecanje između radio i televizijskih nakladnika, ali i između radijskih i televizijskih nakladnika i proizvođača audiovizualnih djela.

Člankom 4. stavkom 1. ZDP-a, propisana je opća zabrana dodjele državnih potpora koje narušavaju ili bi mogle narušiti tržišno natjecanje davanjem prednosti na tržištu korisniku državne potpore bez obzira na oblik državne potpore u mjeri u kojoj to može utjecati na ispunjenje međunarodno preuzetih obveza Republike Hrvatske iz SSP-a, dok su člankom 4. stavkom 2. i 3. ZDP-a propisana izuzeća od opće zabrane.

Agencija naglašava kako članak 3. Nacrta Zakona, sadrži državne potpore iz članka 3. stavka 2. ZDP-a. Stoga, Nacrt Zakona predstavlja pravni temelj za donošenje programa državne potpore iz članka 3. stavka 2. ZDP-a.

Programom državne potpore u smislu ZDP-a smatra se akt na temelju kojeg se, bez potrebe za dodatnim provedbenim mjerama, unaprijed neodređenim korisnicima državne potpore dodjeljuju pojedinačne državne potpore.

Nastavno na navedeno, temeljem važećeg Zakona o elektroničkim medijima («Narodne novine», broj: 153/09 i 84/11), kao pravnog temelja za donošenje programa državnih potpora donesen je Program raspodjele sredstava Fonda, kojeg je Agencija odobrila rješenjem od 17. svibnja 2012., Klasa: UP/I 430-01/12-03/001, Urbroj: 580-09-1/43-2012-002 koje je objavljeno u „Narodnim novinama“, broj 59/12. Sredstva iz Programa dodjeljivat će Agencija za elektroničke medije, a rečeni Program primjenjivat će se do 31. prosinca 2014.

Kada je pak riječ o zapošljavanju osoblja, ono mora biti direktno povezano s proizvodnjom audio i audiovizualnog djela od kulturnog značaja za koje se prima potpora za kulturu pa se u tom slučaju troškovi zapošljavanja mogu smatrati opravdanim troškovima proizvodnje tih programa. No, ako se programom potpore sufinancira zapošljavanje stručnog osoblja neovisno o proizvodnji programa s ciljem poticanja kulture, u tom slučaju potpora se smatra operativnom potporu, osim ako nije obuhvaćena pravilima iz Odluke o objavljivanju pravila o državnim potporama za javne radiodifuzijske usluge („Narodne novine“, broj 68/08).

Odlukom o objavljivanju općih pravila o skupim izuzećima u području državnih potpora, ("Narodne novine", broj 37/09), predviđa se dodjela potpora za radnike u nepovoljnijem položaju i radnike s invaliditetom.

Slijedom navedenoga, ukoliko davatelj državnih potpora nadležan za dodjelu sredstava Fonda namjerava objavljivati nove programe za dodjelu državnih potpora temeljem Zakona o elektroničkim medijima, prilikom izrade takvih programa državnih potpora, davatelj državne potpore u obvezi je postupiti, sukladno članku 65. stavku 2. Zakona o elektroničkim medijima, kojim se utvrđuje da se na sve pojedinačne potpore i programe koje sadrže potpore iz spomenutog zakona, primjenjuju propisi o državnim potporama, i sukladno

definiciji programa državne potpore iz članka 3. stavka 2. ZDP-a. Takve programe državnih potpora potrebno je dostaviti Agenciji na ocjenu sukladno članku 12. stavku 1. ZDP-a.

Ukazavši na sve navedeno, Agencija je mišljenja da postoji mogućnost da ovakav Nacrt Zakona neće osigurati sukladnost s propisima o zaštiti tržišnog natjecanja i državnim potporama, naročito u smislu njegove jednoznačne i nesmetane provedbe.

U slučaju dodatnih izmjena predmetnog Nacrta Zakona isti je potrebno ponovno dostaviti Agenciji na mišljenje.

S poštovanjem,

Predsjednica Vijeća
za zaštitu tržišnog natjecanja

mr. sc. Olgica Spevec